

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. D. Thomæ Doctrina ex sanctitate commendatur, quâ meruit, ut non
absque speciali Dei infusione sua omnia perficeret. Ioannes XXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

COMMENDATIO

§. I.

D. Thoma Doctrina ex sanctitate commendatur, quā meruit, ut non absque speciali Dei infusione sua omnia perficeret. Ioannes XXII.

Sap. 9.
D. Irenaeus
lib. 1.
c. 14.

Certius est quam ut multis argumentis aut exemplis comprobari debeat, sanctitatem plurimum ad rerum divinarum cognitionem conferre, cum sapiens illud in oraculi modum ediderit, neminem Dei sensum scire posse, nisi Deus dederit sapientiam: & egregie D. Irenaeus dixerit, *Deum sine Deo non posse cognosci*. Et quidem quod ad eas veritates pertinet, quas necesse est adhiberi ut regulas morum, & quae vitam hominum instituunt, omnino earum cognitionem, & iudicium, ex vario affectu voluntatis hominum oritur, ritum illud Philosophi principium, omnibusque experimentis comprobatum demonstrat, quemlibet de rebus iudicare ut affectus est: atque inde illa iudiciorum & Ethicæ Christianæ corruptio, ex corruptione morum affectuumque pravitate ortum habere solet, nec ut astricti de rebus iudicamus, quia nec eā integritate, & innocentia vitæ, quā antiqui, vivimus. sed præterea, quod pertinet ad eas veritates, quæ in sola contemplatione sitæ sunt, nec ad usum praxiæque descendunt; nihil dubium, quin earum affectio plurimum gratiæ & sanctitati tribuenda sit, cum, ut inquit D. Bernardus, *plura doceat amor, quam labor*, & sanctissimarum Virginum Catharinæ Senensis, & Theresiæ sapientiam præstantissimi Theologi suspiciant, & admirentur, cujus minimè capaces sint, cætere quin subtilissimo ingenio præditi, quorum acumen pravi affectus obtundunt.

Et sanè plura de rebus divinis tacitâ consensione, sympathiâ, & ut loquitur D. Thomas, *connaturalitate*, quæ naturæ divinæ participatione nobis contingit, edoceri, probat luculenter ipse s. Doctor, cujus Articulatum integrum retulisse non pœnitebit, cum ex eo discere possint, qui Theologiæ operam navant, pietate studia promoveri, & sanctitatem necdum cognatam, sed & parentem esse sapientiæ.

D. Th.
22. qu.
23. arti. 2.

Sapientia, inquit D. Thomas, importat quandam rectitudinem iudicii secundum rationes divinas: rectitudo autem iudicii potest contingere dupliciter. Vno modo secundum perfectum usum rationis: alio modo propter connaturalitatem quandam ad ea de quibus

*est iudicandum. Sicut de his quæ ad castitatem pertinent, per rationis inquisitionem recte iudicat qui didicit scientiam moralem: sed per connaturalitatem quandam ad ipsam, recte iudicat de eis, qui habet habitum castitatis. Sic ergo circa res divinas ex rationis inquisitione rectum iudicium habere pertinet ad sapientiam, quæ est virtus intellectualis: sed rectum iudicium habere de iis secundum quandam connaturalitatem ad ipsas, pertinet ad sapientiam, secundum quod donum est Spiritus Sancti, sicut Dionysius dixit: Hierotheus est perfectus in divinis, non solum discens, sed & patiens divina. Huiusmodi autem compassio sive connaturalis ad res divinas, fit per charitatem, quæ quidem unit nos Deo secundum illud 1. Cor. 6. qui adheret Deo unus Spiritus est. Hactenus D. Thomas: quæ in libro de Regimine Principum confirmat hæc egregia observatione: *Comperitum est, inquit, ex historiis, in qualibet monarchia tria se invicem consecuta fuisse: divinum cultum, sapientiam scholasticam, & secularem potestatem.**

De di.
viii.
Nom.
c. 2.

D. Th.
de reg.
princip.
l. 2. c. 16.

Ut verum sit, puto nos interdum Cœlitibus penè risum movere, cum ita disputamus, quasi nostris argumentis, nostrisque disputationibus, eorum species, ordo, distinctio, muneraque metienda forent, nec Summi Numinis immutabili providentiâ legibusque constituta essent. Et ut quædam eiusmodi subjungam: an nullâ specie creatâ essentia divina sese beatis mentibus visendam objiciat: an divinæ personæ relationibus constituentur: an Dei immensitas operationem consequatur, eaque rebus ad sit: hæc suas & immutabiles rationes habent, & nostris argumentis & rationibus superiora, nec attingi nec immutari possunt, inter ipsa mysteria reponenda, sive ipsa magnitudine, quæ a sensibus remotissima sunt; sive opinionum varietate, quarum deterior ex Philosophi regula, interdum verosimilior est.

Quis verò tandem erit hæc inter noscendi modus? Cui tutius me ipsum committam? Quem ceteris Magistrum anteponomam? Sane nemo negaverit, cum iure cæteris anteponendum, qui præter rationes, quas ex Theologiæ & Philosophiæ principis advocat, quibus cæteris par est, aut superior; cæteros sanctitate longè superat: & fides sit certa que persuasio, cum cœlitibus commercio, divinarum rerum passione, & sympathia, cœlesti infusione, & oratione, quam nulla mysteria latent, potuisse edoceri.

Agnoscis tandem, nisi fallor, eru-

di-

dite Lector, quem eligendum Magistrum cæterisque anteponendum, tacito nomine, his dotibus demonstrum. Quis enim ex his qui suam scholam instituerunt, & cæteris sequendum vexillum antesignani fuerunt, præter unum D. Thomam, quem schola ut Magistrum audiat, & quem Ecclesia ut Divum veneretur? Unus est D. Thomas, cui præter summum ingenium [quod natura contulit], ut de D. Basilio D. Gregorius Nazianzenus dicebat, videri possit] præter eruditionem ingenio parem; utroque major sanctitas contigit; ut non temerè credi possit, quæ cæteri plurima ignoraverunt, aut quæ intra solius probabilitatis limites contineri solum arbitrati sunt, ipsi omnino comperta fuisse, nedum invidis argumentis, quibus abundat, neminique inferior est, sed vel experimentis (ut multa sunt quæ patiendi discuntur, ut de D. Irotheo D. Dionysius dixit) vel cœlesti infusione & revelatione, quæ unâ certè sciri possunt, quæ variis hinc inde disputationibus, quibus etiam sua probabilitas & verisimilitudo non desit, obvolvuntur & obnubilantur.

Sanè cum D. Thomæ Theologiam consulo, de iis potissimum quæ supra commemoravi, hisque similibus, quæ pene non magis naturæ viribus, & ratione assequi possumus, quàm noctua solis radios ferre possit; non tam probatas assertiones Theologi, quàm sanctissimi Viri oracula mihi reperire videor; quæ ipse non tam studio & ingenii vi, quàm sanctitate & infusione accepit, & quibus orbem pene in stuporem adduxit. Ita enim ipse sanctissimus Vir, qui nihil unquam de se nisi modestissime dixit, sodali Reginaldo, cui intimos animi sui sensus detegebat, aliquando fassus est: *Quidquid sciret, non tam studio & labore suo reperisse, quàm divinitus traditum accepisse.* Quid enim cœlestium rerum non agnovisset sanctissimus Vir, toties in extasim raptus, suspensio facultatum inferiorum usus, cum, (ut inquit Augustinus de Adamo, post immissum à Deo soporem, quorebus mortalibus oculos clausit,) angelicæ curiæ particeps fieret? *Erat mirabile, inquit D. Antoninus, videre hominem utentem sensibus, & cum sensibilibus conversantem, subito rapti & abstrahi, & ab omnibus separari, & ad cœlestia elevari, quasi non esset ubi corporaliter sisset, sed ubi mentaliter inhaereret.* Hic omnium difficultatum, quæ nos ab ejus sanctitate & pietate remotissimos exercent & cruciant, facilem

& expeditam solutionem reperiebat; Hic divino spiritu ubertatem doctorum rerumque omnium ministrante, ut de sacris Evangelii Scriptoribus D. Ambrosius dixit, *sine ullo molimine cæpta complebat; sine conatu enmsunt donationes & gratia Dei, quæ ubi se infuderit, ita rigare consuevit, ut non egeat, sed redundet scriptoris ingenium.*

Atque inde tria commendatione dignissima contigisse arbitror, quibus cæteros Theologos pene infinitis intervalis antecedit. Primum & singularissimum id habet D. Thomas, ut Ecclesia pro summo beneficia ducat, si doctrinæ D. Thomæ plenam intelligentiam consequatur; & precibus ac votis publicis fideles efflagitare jubeat, quæ docuit intellectu conspiciere: quem nulli alteri inter præstantissimos Theologos Ecclesiam honorem detulisse legimus; quod probè noverit D. Thomæ doctrinam, non labore, sed infusione cœlestis comparatam, penè inter oracula reponendam esse, & cæteras, exceptâ Canonica, doctrinas longè superare.

Præterea verò alterum inde consequitur, quod non ultimam partem felicitatis Discipulorum Sancti Præceptoris esse arbitror, eos scilicet dumtaxat Magistrum, cui dato Sacramento adherentiam, ut Divum colere; & vicissim unum esse D. Thomam, qui præter scripta, suæque eruditionis monumenta, quæ Ecclesie & orbi ferenda reliquit, Discipulis quæ promovendæ ejus doctrinæ incumbunt, opem quam inter Divos receptu plurimam præstare potest, impendit.

Tertium demum notat sapientissimus Pater Baronius, & ad magnitudinem ingenii & eruditionis D. Thomæ refert, ego ad utrumque eruditionem & sanctitatem referendum existimo: hoc differre à D. Thoma, Scotum, & cæteros, qui in scholis audiuntur; quod plures ab ipsis ejusdem instituti, quàm ex Prædicatoria familia à D. Thoma defecerint; cujus discriminis in promptu causa est, quod cum nulli ex nostris Theologis ingenio, eruditione, sanctitate D. Thomæ pares essent; putarunt sibi honori tribuendum esse, si eum Magistrum agnoscerent, unique adhererent; sed non est assecutus Scotus hanc reverentiam à suis, neque à Richardo, neque ab Ochamo, Aureolo, multisque aliis, qui nullis partibus sibi videbantur illi inferiores.

Ecclesia
in Orat.
D. Th.

Apologia
lib. 1.
sect. 1.
art. 1.
paragr. 5.

D. An.
37. h. 1.
tit. 23.
c. 7.